

TUẦN 6

CHƯƠNG II. CÁC NƯỚC ÂU – MỸ CUỐI THẾ KỈ XIX – ĐẦU THẾ KỈ XX

TIẾT 11 – BÀI 5: CÔNG XÃ PA-RI 1871

I. SỰ THÀNH LẬP CÔNG XÃ

1. Hoàn cảnh ra đời Công xã

- Để giảm bớt mâu thuẫn trong nước và ngăn cản sự phát triển của nước Đức thống nhất, Pháp tuyên chiến với Phổ, song chiến tranh đã gây cho Pháp nhiều khó khăn.
- Ngày 2 - 9 - 1870, Hoàng đế Na-pô-lê-ông III cùng toàn bộ 10 vạn quân chủ lực bị quân Phổ bắt làm tù binh. Nhân cơ hội này, ngày 4 - 9 - 1870, nhân dân Pa-ri (phần lớn là công nhân và tiểu tư sản) đứng lên khởi nghĩa.
- Chính quyền của Na-pô-lê-ông III bị lật đổ, nhưng giai cấp tư sản đã cướp mất thành quả cách mạng của quần chúng nhân dân, thành lập Chính phủ lâm thời tư sản, mang tên “Chính phủ vệ quốc”.
- Khi quân Phổ kéo vào nước Pháp và bao vây Pa-ri, Chính phủ tư sản hèn nhất vội vàng xin đình chiến. Trước tình hình đó, quần chúng nhân dân một lần nữa lại đứng lên quyết chiến đấu bảo vệ Tổ quốc.

2. Cuộc khởi nghĩa ngày 18 - 3 - 1871. Sự thành lập Công xã

- Khi mâu thuẫn giữa Chính phủ tư sản (ở Véc-xai) với nhân dân ngày càng gay gắt, Chi-e tiến hành âm mưu bắt hết các uỷ viên của uỷ ban Trung ương (đại diện cho nhân dân).
- Ngày 18 - 3 - 1871, Chi-e cho quân đánh úp đội Mông-mác (Bắc Pa-ri) - là nơi tập trung đại bác của Quốc dân quân, nhưng cuối cùng chúng đã thất bại. Âm mưu chiếm đội Mông-mác không thành, Chi-e phải cho quân chạy về Véc-xai. Nhân dân nhanh chóng làm chủ Pa-ri và đảm nhiệm vai trò Chính phủ lâm thời.
- Ngày 26 - 3 - 1871, nhân dân Pa-ri tiến hành bầu cử Hội đồng Công xã theo nguyên tắc phổ thông đầu phiếu. Những người trúng cử phần đông là công nhân và trí thức - đại diện cho nhân dân lao động Pa-ri.

II. TỔ CHỨC BỘ MÁY VÀ CHÍNH SÁCH CỦA CÔNG XÃ PA-RI (Học sinh tự đọc trong SGK)

III. NỘI CHIẾN Ở PHÁP. Ý NGHĨA LỊCH SỬ CỦA CÔNG XÃ PA-RI

* Ý nghĩa, bài học của Công xã Pa-ri :

- Tuy chỉ tồn tại 72 ngày (từ ngày 18 - 3 đến ngày 28 - 5 - 1871), nhưng Công xã Pa-ri có ý nghĩa lịch sử to lớn. Công xã là hình ảnh thu nhỏ của một chế độ xã hội mới, đem lại một tương lai tốt đẹp cho nhân dân lao động.

- Công xã để lại bài học kinh nghiệm quý báu: muốn cách mạng vô sản thắng lợi thì phải có đảng cách mạng chân chính lãnh đạo; phải thực hiện liên minh công nông và phải kiên quyết trấn áp kẻ thù ngay từ đầu.

BÀI TẬP

Câu 1 Vì sao nhân dân Pa-ri đấu tranh và thành lập công xã Pa-ri?

TIẾT 12 – BÀI 6: CÁC NƯỚC ANH, PHÁP, ĐỨC, MỸ CUỐI THẾ KỈ XIX - ĐẦU THẾ KỈ XX

I. TÌNH HÌNH CÁC NƯỚC ANH, PHÁP, ĐỨC, MỸ

1. Anh

- Về kinh tế:

+ Trước năm 1870, Anh đứng đầu thế giới về sản xuất công nghiệp, nhưng từ sau năm 1870, Anh mất dần vị trí này và tụt xuống hàng thứ ba thế giới (sau Mỹ và Đức).

+ Tuy mất vai trò bá chủ thế giới về công nghiệp, nhưng Anh vẫn đứng đầu về xuất khẩu tư bản, thương mại và thuộc địa. Nhiều công ti độc quyền về công nghiệp và tài chính đã ra đời, chi phối toàn bộ nền kinh tế.

- Về chính trị: Anh là nước quân chủ lập hiến, hai đảng Bảo thủ và Tự do thay nhau cầm quyền, bảo vệ quyền lợi cho giai cấp tư sản.

- Về đối ngoại: Anh ưu tiên và đẩy mạnh chính sách xâm lược thuộc địa. Đến năm 1914, thuộc địa Anh trải rộng khắp thế giới với 33 triệu km² và 400 triệu dân, gấp 50 lần diện

tích và dân số nước Anh bấy giờ, gấp 12 lần thuộc địa của Đức. Chính vì vậy, Lê-nin gọi chủ nghĩa đế quốc Anh là “chủ nghĩa đế quốc thực dân”.

2. Pháp

- Về kinh tế:

+ Trước năm 1870, công nghiệp Pháp đứng hàng thứ hai thế giới (sau Anh), nhưng từ năm 1870 trở đi, Pháp phải nhường vị trí này cho Đức và tụt xuống hàng thứ tư thế giới.

+ Tuy nhiên, tư bản Pháp vẫn phát triển mạnh, nhất là các ngành khai mỏ, đường sắt, luyện kim, chế tạo ô tô,... Nhiều công ti độc quyền ra đời chi phối nền kinh tế Pháp, đặc biệt trong lĩnh vực ngân hàng. Pháp cho các nước tư bản chậm tiến vay với lãi suất rất cao, nên Lê-nin gọi chủ nghĩa đế quốc Pháp là “chủ nghĩa đế quốc cho vay lãi”.

- Về chính trị: Sau năm 1870, nền Cộng hoà thứ ba được thành lập, đã thi hành chính sách đàn áp nhân dân, tích cực xâm lược thuộc địa. Vì vậy, Pháp là đế quốc có thuộc địa lớn thứ hai thế giới (sau Anh), với 11 triệu km².

BÀI TẬP

Câu 1. Vì sao nói chủ nghĩa đế quốc Anh là “chủ nghĩa đế quốc thực dân” và chủ nghĩa đế quốc Pháp là “chủ nghĩa đế quốc cho vay lãi” ?